

Oponentní posudek diplomové práce

Název práce: Vliv sekt na klasické křesťanství. Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů a její interakce s většinovou církví a společností v Americe.

Autor: Peter Klekner

Diplomová práce Petra Kleknera se zabývá postupnými proměnami vztahu mezi Církví Ježíše Krista Svatých posledních dnů (Mormony) a většinovou společností. V úvodní části formuluje cíle a metody své práce, definuje základní pojmy a nastiňuje základní souřadnice sledované problematiky. V dalších kapitolách popisuje historický vývoj mormonského hnutí – od prvních spirituálních zážitků zakladatele hnutí Josepha Smithe až po konsolidaci a rozkvět hnutí v Utahu.

Autor se v líčení dějin mormonského společenství zaměřuje zejména na momenty, které působily napětí mezi mormony a většinovou společností, a také na klíčové historické momenty a důležitá rozhodnutí vůdců, vedoucí naopak ke zmírnění napětí a konsolidaci vztahů s většinovou společností. V duchu teoretického výkladového modelu denominalizace (a radikalizace) nových náboženských hnutí (jak jej ve svých pracích prezentuje Zdeněk Vojtíšek), tak autor podrobně sleduje vývoj a proměny vztahů (a stupně konfliktu) mezi mormony a ostatní společností, a sleduje tak nejdůležitější faktor, ovlivňující charakter a povahu sledovaného nového náboženského hnutí.

Z tohoto hlediska mají zásadní důležitost, jak autor správně zdůrazňuje (v kapitolách 6, 7 a 8) kontroverzní nauky a praktiky, jako polygamie, milenialismus a teologicky opodstatňovaný rasismus – jakožto faktory zvyšující míru napětí mezi mormony a okolní společností, a na druhé straně postupné opouštění (resp. zásadní reinterpretace) těchto prvků učení, které vedlo ke konsolidaci vztahů s většinovou společností a k postupné integraci mormonského státu Utah do utvářející se federace USA. Této konsolidaci vztahů a integraci mormonů do severoamerické kultury a společnosti napomohlo, jak autor správně konstatuje, také zapojení mormonů do celoamerických projektů (např. stavba železnice), jakož i působení vzdělaných a podnikavých mormonů na poli vědy, kultury a obchodu (kap. 9).

V následující kapitole autor věnuje pozornost konkrétním věroučným otázkám, které stojí v cestě přijetí Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů do ekumenického společenství křesťanských církví.

V závěru své práce uvádí stanoviska mainstreamových křesťanských denominací ve vztahu k mormonům a konstatuje, že jakkoli se dnes nejedná o otevřené nepřátelství a jakkoli je zde vzájemná ochota k rozhovoru, na věroučné rovině zůstávají zásadní rozpory jejichž řešení není v dohlednu, přičemž se jeví jako více méně vyloučené, že by mainstreamové denominace upravily či modifikovaly svou věrouku pod vlivem specificky mormonských teologických nauk.

Kleknerova práce je pečlivá, vychází z opravdu úctyhodného množství relevantní literatury a její badatelský přínos je evidentní. Místy ovšem uvádí poněkud překvapivé a ne zcela vhodné citace (např. když v úvodu definuje, co míní souslovím klasické křesťanství). Část práce, věnovaná historii vzniku a raného vývoje mormonského hnutí je zbytečně dlouhá a ne zcela patřičná – jedná se o všeobecně dostupné informace, které nepatří (rozhodně ne v tomto rozsahu) do diplomové práce. Autor nicméně posléze přichází k samému jádru svého badatelského zájmu: zkoumá konkrétní faktory ovlivňující proměny vztahů mezi mormony a ostatní společností a činí tak přesvědčivě, adekvátně, metodicky a přehledně. Závěry a výtěžky práce jsou taktéž přesvědčivé, jen nad nimi vzniká otázka, proč se práce jmenuje Vliv sekt na klasické křesťanství, když právě tento vliv se v práci vlastně nepodařilo prokázat. Podtitul práce je z tohoto hlediska mnohem adekvátnější. Nejdůležitější vliv, který autor ve své práci dokumentoval, je samozřejmě vliv většinové americké společnosti na mormony (tedy postupné fáze procesu denominalizace). Jistě je třeba sledovat také vliv mormonů na americkou společnost – není tak dalekosáhlý, ale jistě není zanedbatelný. Hovořit o vlivu mormonů na klasické křesťanství je ale velmi problematické.

Závěrem: vzhledem k výše uvedeným silným i méně silným stránkám předložené práce navrhuji hodnocení A až B.

červen 2009

Pavel Hošek